

Leeslijst: Lezen over mensenrechten - menselijkheid en wat erbij komt ...

"Literatuur stimuleert lezers om oude denkbeelden overboord te gooien en contradictorische ideeën te verwelkomen. Ook geeft ze hen de moed om te gaan met imperfectie van de wereld en met het uitblijven van een happy end. Literatuur reikt sleutels aan om de wereld en de menselijke conditie beter te begrijpen.

(...)

Zelfs in de meest extreme situaties schrijven mensen. Literatuur kan niet alleen een reddingsboei zijn: verdrukten en dissidenten voelen ook de nood om te getuigen, om te overleveren, opdat de wereld het zou geloven. De wetenschap dat hun stem buiten misschien ooit gehoord zal worden, kan veel betekenen."

Brigitte Herremans, De mens in opstand, Hoe verhalen de strijd voor mensenrechten voeden., Academia Press - Karakters, 2019, pp. 11-12.

Met deze leeslijst hebben we helemaal niet de bedoeling 'volledig' te zijn noch allesomvattend. We hebben een resem titels en hun schrijvers naast elkaar gezet omdat die elk een verhaal brengen dat blijft natrillen. Deze leeslijst wil jou goesting doen krijgen. Goesting om te lezen.

Weet dat 'waar mensen zijn, wordt gemenst'.

We hebben nood aan nieuwe verhalen waardoor we samen kunnen zoeken hoe we willen samenleven in de toekomst.

Duidelijker kunnen we niet zijn.

De volgorde in de leeslijst is compleet willekeurig.

We hebben 1 (duidelijk en tweetalig) kinderboek. De andere werken gaan van eigen doorleefde verhalen tot zelf bedachte, van overtuig(en)de essays tot een verhaal uit de wereld. Twee essays zijn te downloaden - de eerste en de laatste.

Om jouw zoektocht te vergemakkelijken voegen we bij elk werk (een link naar) een bespreking. Een bundeling van recensies vind je [hier](#).

In enkele woorden geven we aan waarom wij dit werk belangrijk genoeg vinden om in deze lijst op te nemen.

Aanvullingen zijn welkom, commentaren ter verbetering van deze lijst eveneens.

Dankjewel Rik (DS) voor de hulp bij de samenstelling van deze leeslijst.

Korte tekst over de campagne.

Benieuwd naar meer info over de campagne? www.11.be/

TEGEN HELDERE VERHALEN. OVER HET BELANG VAN MEERSTEMMIGHEID

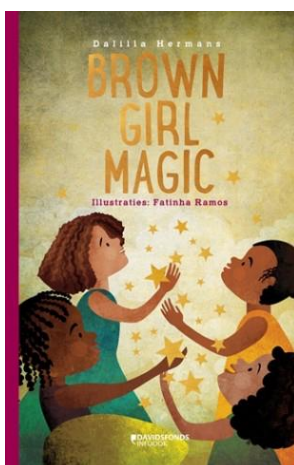
- > Sinan Çankaya
- > Nationaal Comité 4 en 5 mei
- > 2022, 136 p.
- > [Meer info](#)
- > [Hier kan je het essay downloaden](#)

De geschiedenis is een verhaal over het verleden om het heden te begrijpen. Er is meer dan één verhaal om het verleden te vertellen.

DE ZAAK VAN DE DIEREN TEGEN DE MENSEN

- > De Zuivere Broeders van Basra
- > Uitgeverij Bulaaq – Amsterdam/EPO
- > (+/- 950) 2010, 272 p.
- > [Meer info](#)

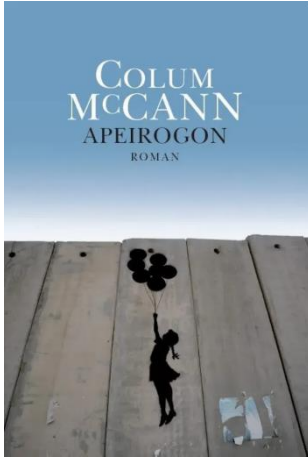
Toen de dieren nog konden spreken werden die onderdrukt en misbruikt door 'de mens'. De rechtszaak die de dieren aanspannen getuigt van een onmiskenbaar inzicht in het maatschappelijk functioneren van individu en groepen. Het verhaal dier/mens kan gerust worden vervangen door het verhaal mens/mens, maar dit had je als lezer reeds geraden.

BROWN GIRL MAGIC

- > Dalilla Hermans
- > Davidsfonds – Infodok
- > 2018, 26 p.
- > [Meer info](#)

Een boek (tweetalig N/E) voor, door en over bruine meisjes ... 'Bruine meisjes zijn super! En nooit wat je van hen verwacht'. Geïllustreerd door Fatinha Ramos.

APEIROGON

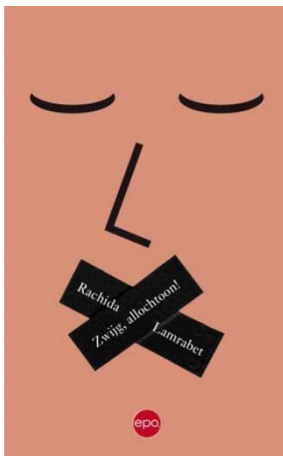
- > Colum McCann
- > De Harmonie
- > 2020, 514p.
- > [Meer info](#)

Het (waargebeurde) verhaal van Bassam Aramin (Palestijn) en Rami Elhanan (Israëliër), beiden vader, beiden hebben door oorlogsgeweld een kind verloren. Een verhaal die hen samen brengt. Een verhaal doorspekt met flarden geschiedenis, citaten, herinneringen... Geweld is niet de ultieme oplossing.

HET LAATSTE DAT IK NOG WIL ZEGGEN OVER RACISME

- > Dalila Hermans
- > Borgerhoffs & Lamberigts
- > 2020, 109p.
- > [Meer info](#)

Iemand, Dalila, jong - vrouw en zwart, komt op voor gelijke rechten en menselijk respect en krijgt constant een hoop bagger en haatberichten over zich heen. Met de beste wil van de wereld wordt genoeg uiteindelijk ook genoeg. Nog éénmaal wil ze haar boodschap brengen. Klaar en duidelijk.

ZWIJG, ALLOCHTOON!

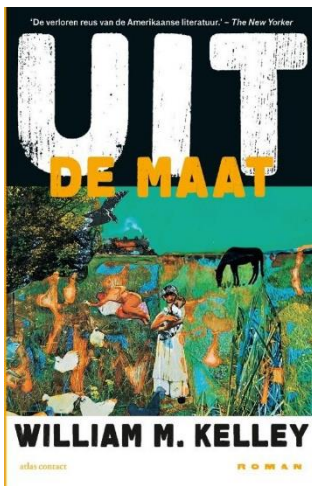
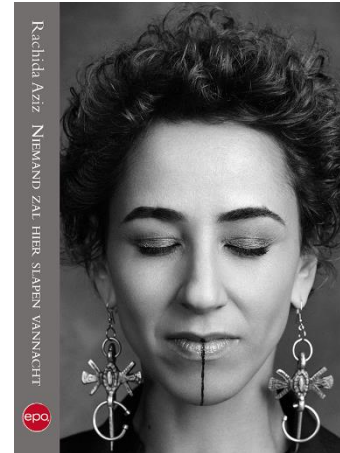
- > Rachida Lamrabet
- > EPO
- > 2017, 175p.
- > [Meer info](#)

Rachida Lamrabet wordt ontslagen als juriste bij Unia omwille van een filmproject (intussen gekend als de boerka-affaire). Ze reageert hierop met een essay over identiteit, racisme en het vrouwenlichaam als inzet van de strijd om de vrijheid, en onze bange samenleving.

NIEMAND ZAL HIER SLAPEN VANNACHT

- > Rachida Aziz
- > EPO
- > 2017, 258p.
- > [Meer info](#)

De titel zou reeds genoeg moeten zeggen. Rachida Aziz gebruikt een reeks bepalende momenten in haar leven om alle vastgeroeste waarheden aan diggelen te slaan.

UIT DE MAAT

- > William M. Kelly
- > Atlas Contact
- > (1962) 2018, 270p.
- > [Meer info](#)

Hoe een zwarte deelpachter wegtrekt uit het diepe Zuiden van Amerika, wat hij achterlaat verbrandt en een nieuw leven wil opbouwen in het Noorden. Hoe zijn voorbeeld massaal gevolgd wordt en hoe de witte omgeving hierop reageert. Fenomenaal (oeps dit klinkt lekker subjectief).

OP AARDE SCHITTEREN WE EVEN

- > Ocean Vuong
- > Uitgeverij Rainbow A'dam
- > (2019) 2022, 237p.
- > [Meer info](#)

In een brief aan zijn moeder (die niet kan lezen) beschrijft een jongen hoe hij in het leven staat, wat hij meemaakt, hoe hij zich voelt. Genadeloos en eerlijk, zelfs als hij liegt.

EEN KLEIN DETAIL

- > Adania Sibli
- > Koppernik
- > (2017) 2023, 127p.
- > [Meer info](#)

Op de achterflap: 'Shibli maakt een verhaal dat vreemden met elkaar verbindt door de bezetting die hun leven heeft gevormd. Zenuwslopend en eye-opening (Arab News)'. Daarom!

MANNEN IN DE ZON

- > Ghassan Kanafani
- > Uitgeverij Jurgen MAAS
- > (1963) 2023, 111p.
- > [Meer info](#)

Zestig jaar later denk je dat het pas gisteren werd geschreven.

HET GOUDEN UUR

- > Wylske Versteeg
- > Querido
- > 2022, 232p.
- > [Meer info](#)

Zelden een boek gelezen waarin de karakters en hun gevoelens zo inlevend werden getekend. De levens van drie mensen (een oud-soldaat, een man die de oorlog ontvlucht en een vrouw met een idealistisch project) raken met elkaar verweven. Hoe schrijnend de situatie ook zij, beeldschoon...

OPTIMISTISCHE WOEDE - MANIFEST, FIX HET SEKSISME IN DE LITERATUUR

- > Fixdit
- > De Geus
- > 2022, 135p.
- > [Meer info](#)

De titel spreekt voor zich.

DRAW FOR CHANGE, SIX FEMALE CARTOONISTS REDEFINING THE LINES

- > Catherine Vuylsteke
- > Lannoo
- > 2023, 171p.
- > [Meer info](#)

Cartoons kunnen soms venijnig uit de hoek komen. Wat die zes vrouwen presteren in hun land met 'eerder autoritaire (of macho) regimes' tart toch mijn verbeelding. Zoals de titel aangeeft: in het Engels.

ZWART, AFRO-EUROPESE LITERATUUR UIT DE LAGE LANDEN

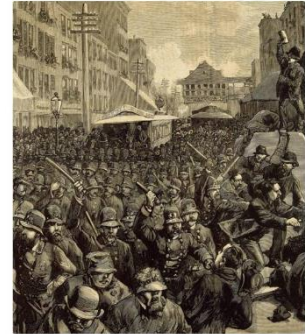
- > Vamba Sherif & Ebissé Rouw (eds)
- > Atlas Contact
- > 2018, 208p.
- > [Meer info](#)

Een kennismaking.

DE MENS IN OPSTAND

- > Albert Camus
- > (De Bezige Bij Amsterdam, 1952) Olympos
- > 2023, 320p.
- > [Meer info](#)

Een standaardwerk hoeft niet te ontbreken.

Albert Camus

DE MENS IN OPSTAND

'Dit boek gaat de rest van je leven mee. Het schoote de bessen onder mijn lijf vanden.' - HELLER, MOORSKVELT

VAN LIEFDADIG NAAR RECHTVAARDIG, 11 STEMMEN OVER DE TOEKOMST VAN INTERNATIONALE SOLIDARITEIT

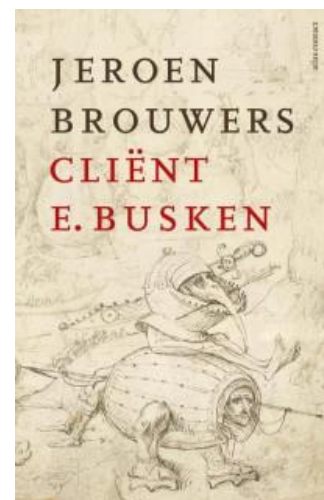
- > Els Hertogen
- > Lannoo Tielt
- > 2021, 240p.
- > (enkel nog als e-boek te verkrijgen)
- > [Meer info](#)

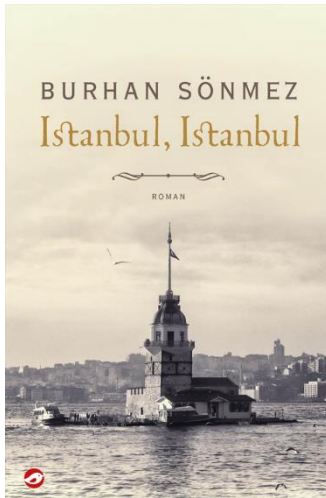
'Met dit boek wil ik het debat voeden over hoe we deze solidariteit best aanpakken. Complexe uitdagingen vragen een veelheid aan stemmen (...). Ik hoop dat het denkbeelden openbreekt, kritische bedenkingen ontlokt en mensen (...) aanzet tot handelen.' (Els Hertogen)

CLIËNT E. BUSKEN

- > Jeroen Brouwers
- > Atlas Contact, Amsterdam/Antwerpen
- > 2020, 257p.
- > [Meer info \(blz.42\)](#)

Hoe menselijk ga je om met mensen waarmee je nauwelijks nog voeling hebt, verbinding kan maken? Hoe menselijk is onze zorg?

ISTANBUL ISTANBUL

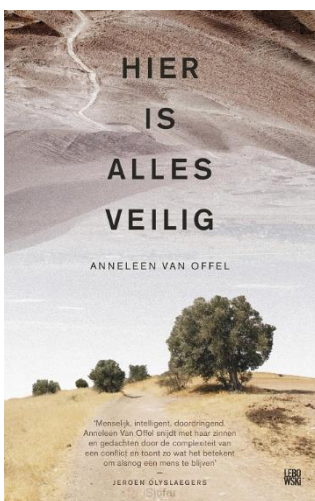
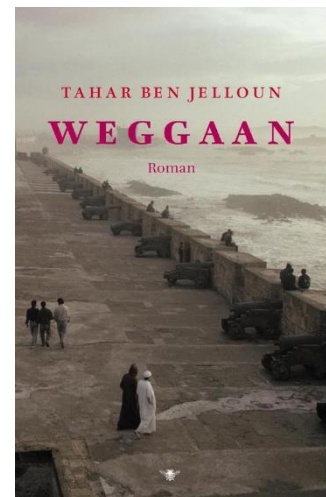
- > Burhan Sönmez
- > Uitgeverij Orlando
- > 2015, 270p.
- > [Meer info](#)

Het verhaal van de bewoners van de ondergrondse gevangenis die gemarteld worden en elkaar verhalen vertellen. Hoe die verhalen steeds vaker te maken krijgen met de bovengrondse stad waar lijden en hoop evenzeer leven. Pijn en wreedheid, liefde en vriendschap, de kracht van de verbeelding...

PARTIR

- > Tahar Ben Jelloun
- > Gallimard Folio
- > 2006, 236p.
- > [Meer info](#)

Wat doe je als je in je thuisland geen perspectief ziet?... Weggaan - zoeken naar betere oorden

HIER IS ALLES VEILIG

- > Anneleen Van Offel
- > Lebowski Publishers, Amsterdam
- > 2021, 240p.
- > [Meer info \(blz.48\)](#)

Een moeder die op zoek gaat naar het waarom van de dood, de zelfdoding van haar stiefzoon. Pogen het te vatten

DERTIG DAGEN

- > Annelies Verbeke
- > De Geus
- > 2015, 320p.
- > [Meer info](#)

Annelies Verbeke heeft een zalig goede pen, zelfs als de dagen worden afgeteld.

IK CAROLINE, ALS REGELS EN PROCEDURES DE PLAATS INNEMEN VAN DE MENS

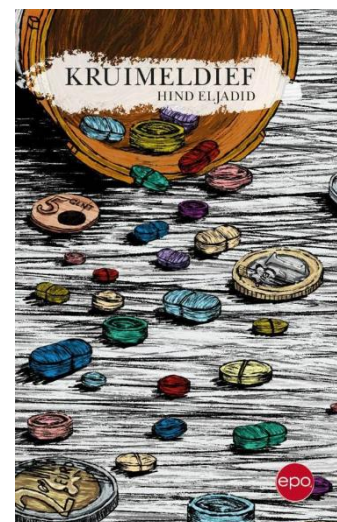
- > Caroline Verhaeghe
- > EPO – Unie der Zorgelozen
- > 2019, 125p.
- > [Meer info](#)

De ondertitel geeft voldoende aan hoe onbelangrijk een mens kan worden gemaakt.

KRUIMELDIEF

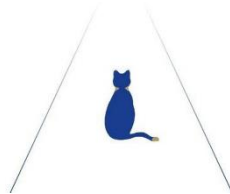
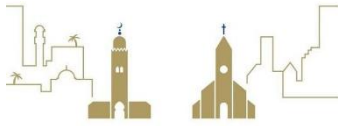
- > Hind Eljadid
- > EPO
- > 2021, 150p.
- > [Meer info \(blz.57\)](#)

(...) Littekens verdwijnen nooit volledig en er zijn er enkele die ik meedraag, maar deze littekens zijn ook mijn verhalen, mijn verleden. Ik draag ze met trots en ik put er inspiratie uit. Ik ben je dankbaar voor het leven.' (pp. 148) Hind vind ik een felle madam, ontwapenend en teder.

Straatkat

Yasmina El Messaoudi

VRIJDAG

STRAATKAT

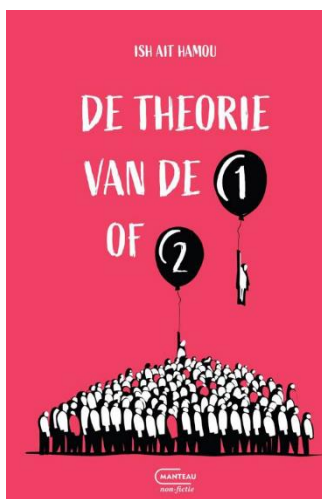
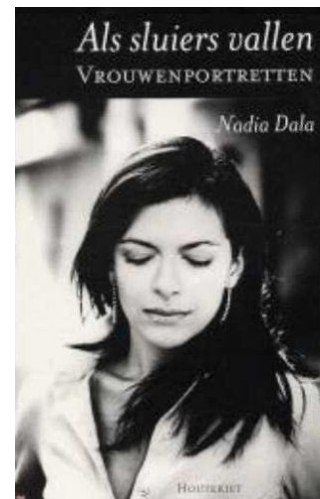
- > Yasmina El Messaoudi
- > Uitgeverij Vrijdag
- > 2022, 251p.
- > [Meer info](#)

Zo normaal als ons gemengde gezin voelde voor mij, zo vreemd is het voor de buitenwereld. En net daar zit de moeilijkheid voor mij. (...) Maar helaas ben ik een stukje puzzel dat in geen enkele vorm past.' (pp. 250)

ALS SLUIERS VALLEN, VROUWENPORTRETTE

- > Nadia Dala
- > Houtekiet
- > 2005, 184p.
- > [Meer info](#)

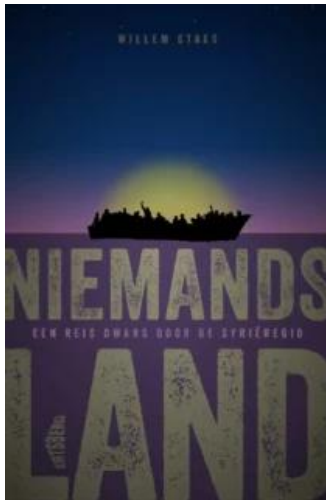
(...) 'Een doekje is toch maar een doekje? En mij maak je niet wijs dat een lap stof de denkwereld van haar draagsters tot één brij van gedachten kneedt. Is er diversiteit onder de hoofddoek of zijn er terugkerende patronen? (...) (pp. 8) - het polariserend getouwtrek was toen reeds bezig.

DE THEORIE VAN DE 1 OF 2

- > Ish Ait Hamou
- > Manteau
- > 2023, 78p.
- > [Meer info](#)

Zijn er slechts 1 of 2 van de ganse groep die geluk hebben en het maken? Ish Ait Hamou gaat hierop door zoals hij is: open, rechttoe - rechtaan, en wat dit voor jezelf kan betekenen. Verfrissend om weten hoe je je eigen ding kan doen!

NIEMANDSLAND

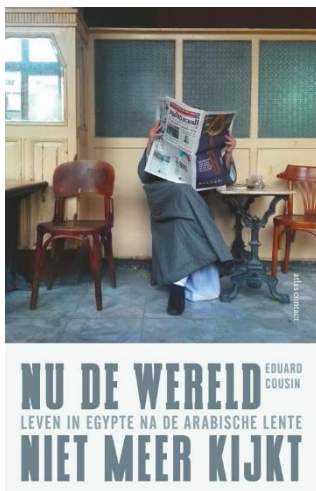
- > Willem Staes
- > Ertsberg
- > 2023, 288p.
- > [Meer info](#)

Syrische vluchtelingen zitten gevangen in een onzichtbaar 'niemandslaan', een land waarnaar ze niet terug kunnen keren, buurlanden die hen niet langer willen opvangen, en Europese landen die hen op steeds gewelddadigere wijze de toegang ontzeggen. Hier bovenop trekken aardbevingen (6 februari 2023) een spoor van dood en vernieling doorheen de regio. (...) Europa bouwt luchtkastelen. Deze lossen geen vluchtelingenprobleem op.

DE KINDEREN VAN OOST-CONGO

- > Katrien Vanderschoot
- > Pelckmans
- > 2022, 256p.
- > [Meer info](#)

Het verhaal van twee jongeren uit dezelfde streek rond Goma: kindsoldaat Isaac en activiste Rebecca. Isaac, nauwelijks dertien toen hij een kadogo (rekrut van rebellenleider Laurent Kabila) werd. Rebecca, ooit de jongste politieke gevangene toen ze met andere jongerenactivisten opkwam tegen het beleid van Kabila. Persoonlijke verhalen, 25 jaar onderzoekswerk en de Congolezen zelf aan het woord. Beklijvend.

NU DE WERELD NIET MEER KIJKT. LEVEN IN EGYPTEN NA DE ARABISCHE LENTE

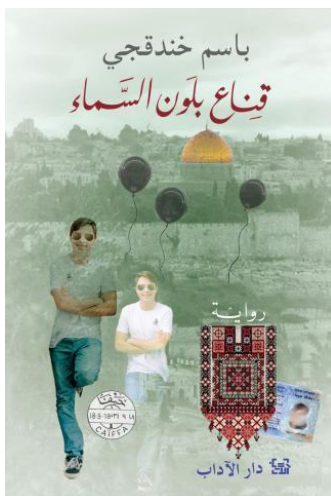
- > Eduard Cousin
- > Atlas Contact
- > 2021, 240p.
- > [Meer info](#)

Hoe draait de wereld verder rond eens de verandering het nieuws niet meer haalt?

DE ONDANKBARE VLUCHTELING, EEN NIEUWE KIJK OP HET LEVEN VAN HEDENDAAGSE VLUCHTELINGENCRISIS

- > Dina Nayeri
- > Volt
- > 2019, 320p.
- > [Meer info](#)

Een vluchtelingen crisis beschrijven als vluchteling bezorgt je een ander verhaal over hoe het voelt om ongewild je huis te moeten verlaten en honderden kilometers te moeten reizen in de hoop op een nieuwe start.

EEN MASKER, DE KLEUR VAN DE HEMEL

- > Basim Kandaqji,

DE ZEVENDE HEMEL VAN JERUZALEM

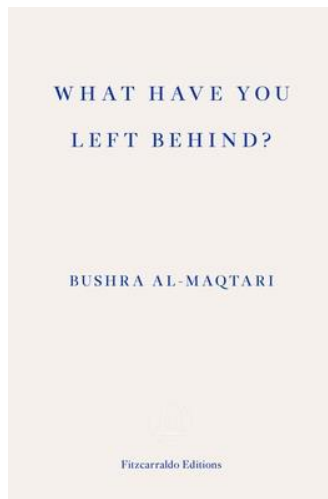
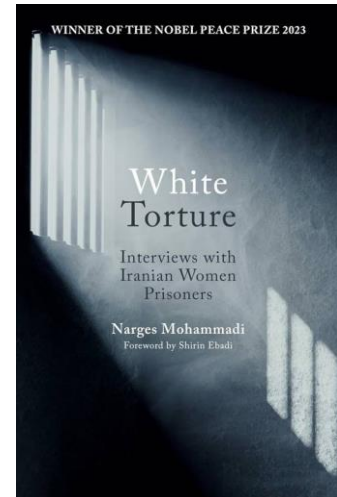
- > Osama El-Eissa
- > beide nog in vertaling

*Ondanks het 'nog niet beschikbaar zijn' toch in deze leeslijst omdat beide boeken op de shortlist staan van de Internationale Prijs voor Arabische Fictie. Beide boeken rakelen verzwegen Palestijnse verhalen op en stellen gangbare narratieven in vraag (zie artikel MO*152 - zomer 2024, pp 76-77, tekst Samira Bendadi)*

WHITE TORTURE, INTERVIEWS WITH IRANIAN WOMEN PRISONERS

- > Narges Mohammadi
- > OneWorld Publications
- > 2021, 242p.
- > [Meer info](#)

Eerder toevallig een installatie gezien, een eindwerk in het kader van een kunstacademie (Mechelen): een spierwitte ruimte waarin in het midden een speld werd opgehangen. Reeds na 10 seconden werd ik er tureluurs van. Als je deze 'folter-praktijk' overleeft en hierover mensen laat getuigen... Petje af.

WHAT HAVE YOU LEFT BEHIND, VOICES FROM A FORGOTTEN WAR

- > Bushra Al-Maqtari
- > Fitzcarraldo Editions
- > (2018) 2022, 250p.
- > [Meer Info \(blz.86\)](#)

In 2015 - een jaar na het uitbreken van de burgeroorlog in Yemen - werden reeds meer dan 350.000 doden geteld (UN). Getuigenissen worden samengebracht. Een kroniek van de menselijke tragedie die niet gevat wordt in de hoofdlijnen van de nieuwsberichten. Een oorlog is meer dan de verslaggeving in een nieuwsblog.

ZINKJONGENS

- > Svetlana Alexievitch
- > De Bezige Bij Amsterdam
- > (1990-2016) 2017, 320p.
- > [Meer info](#)

Niets is waanzinniger dan de werkelijkheid. Van 1979 tot 1989 was een miljoen Sovjetmilitairen verwickeld in een zinloze en onrechtmatige oorlog in Afghanistan, vooral jonge jongens. Tallozen van hen kwamen om en werden in een zinken lijkstert teruggezonden naar huis. Het bestaan van het conflict bleef de Sovjetstaat ontkennen. Er zijn getuigenissen van officieren en soldaten, verpleegkundigen en prostituees, moeders, zonen en dochters die de oorlog en de blijvende gevolgen beschrijven... de schoonheid van het land en de wrede pesterijen in het leger, het doden en de verminking, de overvloed van westerse goederen, de schaamte en de verbrijzelde levens van teruggekeerde veteranen.

SVETLANA ALEXIJEVITSJ

ZINKJONGENS

SOVJETSTEMMEN UIT DE AFGHAANSE OORLOG

TEGEN HET UITWISSEN: KUNST ALS REDDINGSBOEI

- > Brigitte Herremans
- > Kasteel van Gaasbeeklezing
- > 2024
- > [Meer info](#)
- > [Downloaden kan hier](#)

De titel van Brigitte Herremans lezing lijkt wel een argument voor deze leeslijst.